

โรฮิงจา: ความขัดแย้งระหว่างรัฐ ประเด็นเรื่องผู้พลัดถิ่นหรือการแทรกแซงของมหาอำนาจ ?

ดร.นฤมิตร หิญชีระนันท์¹

ปัญหาผู้อพยพพลัดถิ่นโรฮิงจาซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อย (minority group) ในแคว้นยะไข่ (Rakhine) ของเมียนมาและในค่ายผู้ลี้ภัยในบังคลาเทศ ในฐานะคนไร้รัฐและไร้สัญชาติ (stateless persons) มีมานานแล้ว ต่อมาได้ทวีความรุนแรงของปัญหา เมื่อได้กองกำลัง Arakan Rohingya Salvation Army ที่ได้ต่อสู้กับรัฐบาลเมียนมาเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม ค.ศ. 2017 และได้มีการปราบปรามทำให้มีผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงจาระลอกใหม่เดินทางเข้าไปลี้ภัยในเขต Cox's Bazar ของบังคลาเทศ

นโยบาย BRI (Belt and Road Initiatives) ของจีนที่รู้จักกันในนามนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (One Belt One Road) ซึ่งมีชื่อเป็นทางการว่า Silk Road Economic Belt and 21st Century Maritime Silk Road (ทั้งทางบกและทางเรือ) ที่ประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ของจีนได้ริเริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 2013 ประกอบด้วย ระเบียงเศรษฐกิจ (Economic Belts) 6 ระเบียง โดยที่มี Bangladesh-China-India-Myanmar Economic Corridor พาดผ่านบริเวณแคว้นยะไข่และบริเวณที่มีข้อพิพาทระหว่างเมียนมากับบังคลาเทศ ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าจีนเป็นมหาอำนาจในภูมิภาคที่ปรารถนาจะเห็นปัญหาชนกลุ่มน้อยโรฮิงจาได้รับการแก้ไขโดยเร็วและถาวร

สหรัฐอเมริกาได้มีนโยบาย FOIP (Free and Open Indo-Pacific) เพื่อต่อต้านกับนโยบาย BRI โดยการปิดล้อมจีนด้วยวิธีใช้ประเทศที่เป็นพันธมิตร ตั้งแต่ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ ไปจนถึงอินเดีย ที่จริงแล้วสหรัฐฯ ต้องการให้ไทยเป็นฐานทัพเพื่อขยายอิทธิพลไปทั่วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และทางตอนใต้ของจีนอย่างเดียวกับที่ญี่ปุ่นใช้ไทยเป็นเส้นทางยุทธศาสตร์เพื่อขยายอิทธิพลเข้าไปในเมียนมาและจีนตอนใต้²

¹ อาจารย์สำนักวิชาการระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ narumit.hinshiranan@cmu.ac.th

² Pongphisoot Busbarat. "Thailand's Foreign Policy: The Struggle for Regional Leadership in Southeast Asia" in b1691_vol-I Globalization, Development and Security in Asia "...During the Second World War, Japan regarded Siam as a key strategic entry to their expansion in Burma and Southern China..."

ทำไมชาวโรฮิงจาจึงหนีจากเมียนมา

รัฐบาลเมียนมามีนโยบายเลือกปฏิบัติต่อชนกลุ่มน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจำกัดการแต่งงาน การวางแผนครอบครัว การจ้างงาน การศึกษา การเลือกนับถือศาสนาและการเดินทางออกนอกที่พำนักอาศัย ตัวอย่างเช่น ชาวโรฮิงจาที่อาศัยในเมือง Muangdaw และ Buthduang ได้รับอนุญาตให้มีบุตรเพียง 2 คน แคว้นยะไข่เป็นแคว้นที่ยากจนที่สุดในเมียนมา โดยมีอัตราการความยากจน (poverty rate) ถึง 78% ในขณะที่อัตราการความยากจนโดยเฉลี่ยของเมียนมาอยู่ที่ 37.5% ตามการประเมินของธนาคารโลก นอกจากนี้ ระบบสาธารณสุขพื้นฐานไม่เพียงพอและโอกาสการจ้างงานต่ำ ยิ่งทำให้สถานการณ์เลวร้ายยิ่งขึ้นไปตามความแตกต่างระหว่างผู้ที่นับถือพุทธศาสนากับศาสนาอิสลาม³

การปฏิบัติของรัฐบาลเมียนมาต่อชนกลุ่มน้อยโดยทั่วไปและชนกลุ่มน้อยโรฮิงจาเป็นการเฉพาะอาจจะสอดคล้องกับสิ่งที่ ยูวัล โนอาห์ แสรราลีเขียนบรรยายเกี่ยวกับการสร้างและดำรงจักรวรรดิว่า “...เครื่องมือมาตรฐานที่จักรวรรดินำมาใช้ก็มี เช่น ก่อสงคราม ทำให้เป็นทาส เนรเทศและฆ่าล้างเผ่าพันธุ์...”⁴ บังคลาเทศได้รับชาวโรฮิงจาซึ่งเป็นทั้งชนกลุ่มน้อยทั้งในด้านชาติพันธุ์และศาสนา (อิสลามซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในเมียนมาที่ประชาชนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ) และเป็นทั้งคนไร้รัฐและไร้สัญชาติจากแคว้นยะไข่ของเมียนมา ตั้งแต่ ค.ศ. 1978 UNHCR ได้ประเมินว่าชาวโรฮิงจาในบังคลาเทศมีประมาณ 200,000 คน ทั้งนี้ ผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงจาที่ได้ลงทะเบียนถูกต้องประมาณ 30,000 คน พำนักอาศัยในค่ายที่เป็นทางการ 2 ค่าย ในบังคลาเทศ คือ Nayapara และ Kutupalong ในเขต Cox’s Bazaar นอกจากนี้ UNHCR ยังประเมินว่ามีชาวโรฮิงจาในค่ายที่ไม่เป็นทางการและไม่ได้ลงทะเบียน (registered camp) อาทิ Leda Site, Kutapalong Makeshift Site

อนึ่ง บังคลาเทศไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยผู้ลี้ภัย (the Refugee on Statelessness Conventions) แม้ว่ารัฐธรรมนูญบังคลาเทศจะมีบทบัญญัติให้สิทธิพื้นฐานแก่ผู้ลี้ภัยและกระทรวงอาหารและการจัดการพิบัติภัย (Ministry of Food and Disaster Management) จะได้รับมอบหมายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ลี้ภัยและประสานงานในการจัดการผู้ลี้ภัยในค่าย (camp based refugees) ก็ตาม ทั้งนี้ ชาวโรฮิงจาไม่สามารถเดินทางไปไหนมาไหนได้อย่างอิสระ (freedom of movement) หรือสิทธิในการประกอบอาชีพ (right to work) ในเดือนมิถุนายน ปี ค.ศ. 2012 รัฐบาลบังคลาเทศได้ปิดพรมแดนที่ติดกับเมียนมาไม่อนุญาตให้ชาวโรฮิงจาที่พยายามหลบหนีออกจากแคว้นยะไข่ ระหว่างเดือนพฤษภาคมกับธันวาคม ค.ศ. 2011 มีรายงานว่าค่ายที่เป็นทางการ (official camps) ว่าได้มีคดีทางเพศและความรุนแรงทางเพศ 76 คดี ซึ่งรวมถึงคดีข่มขืน 2 คดี คดีลักพาตัว (kidnappings) 3 คดี และทำร้ายร่างกาย (sexual assaults) 3 คดี⁵

นับตั้งแต่ที่ชาวโรฮิงจาได้ลี้ภัยในเขต Cox’s Bazaar ของบังคลาเทศตั้งแต่ปี ค.ศ. 1978 ก็มีชาวโรฮิงจาที่ใช้แรงงานที่ทำเรือมาเป็นเวลา 50 ปีแล้ว ในปี ค.ศ. 2011 สส.บังคลาเทศในท้องที่ได้ออกระเบียบไม่ให้จ้างชาวโรฮิงจาเนื่องจากเป็นผู้ที่ไม่มีบัตรประชาชนชาวบังคลาเทศ แต่ต่อมาระเบียบดังกล่าวต้องยกเลิกไป เพราะไม่มีชาวบังคลาเทศที่ต้องการใช้แรงงานที่ทำเรือ อย่างไรก็ตาม ชาวโรฮิงจาไม่ได้รับค่าจ้างตามอัตราที่กำหนด และต้องถูกรีดไถโดยผู้นำท้องถิ่นที่มีอิทธิพลในท่าเรือ นอกจากนี้ ชาวโรฮิงจาจะต้องให้สินบนเจ้าหน้าที่ป่าไม้ (forestry officials) ของบังคลาเทศเพื่อที่จะสามารถเข้าไปเก็บฟืน (firewood) ในป่าบริเวณใกล้กับค่ายผู้ลี้ภัย

³ ยูวัล โนอาห์ แสรราลี “เซเปียนส์ (Sapiens): ประวัติย่อมนุษยชาติ, 2561, หน้า 270 อีปซิกู๊ป, กทม. (แปลโดย ดร.นำชัย ชีววิวรรณ)”

⁴ Eleanor Albert and Lindsay Maizland, “What forces are fueling Myanmar’s Rohingya crisis”, Council on Foreign Relations Backgrounders, last updated 23 January 2020, p.4

⁵ Elena Fiddian-Qasimiyeh et al (editors), the Oxford Handbook of Refugees and Forced Migration Studies, Oxford University, England 2016, p.617-618

บังคลาเทศเป็นประเทศผู้รับผู้ลี้ภัยที่ปฏิเสธสิทธิของผู้ลี้ภัยที่จะสามารถเลี้ยงตัวเองได้ (refuse to allow refugees to become self-reliant) ในขณะที่ปล่อยให้ มีผู้ฉวยโอกาสเอาเปรียบผู้ลี้ภัยเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ทางการเงิน ผู้ลี้ภัยทั้งในค่ายทางการและไม่เป็นทางการ จึงต้องพึ่งตัวเอง (negative coping mechanisms) อาชี ขายตัว หรือเข้าร่วมกับแก๊งอิทธิพล (gangs) หรือกลุ่ม อิทธิพลกึ่งทหาร (militias) ⁶

เกมเบียดเบียนพม่า ในนามขององค์การความร่วมมืออิสลาม (OIC) ว่าข่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวมุสลิมโรฮิงจา

เมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2019 เกมเบียดเบียนพม่าต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ศาลโลก) ที่กรุงเฮก ในความรับผิดชอบต่อการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวโรฮิงจาด้วยการสังหาร ทำร้ายร่างกายและจิตใจ สร้างเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ออกมาตรการคุมกำเนิด รวมทั้งบีบบังคับให้ชาวโรฮิงจาอพยพย้ายถิ่นเข้าไปในบังคลาเทศ

ศาลโลกได้มีคำสั่ง (คำตัดสินอย่างเป็นทางการของผู้พิพากษา 17 คน) เมื่อวันที่พฤหัสบดี ที่ 23 มกราคม ค.ศ. 2020 ให้เมียนมาดำเนินมาตรการเร่งด่วนเพื่อปกป้องชาวโรฮิงจาและให้ทำรายงานกลับมาเสนอภายในเวลา 4 เดือน ระหว่างรอพิจารณาคดีที่เกมเบียดเบียนพม่าว่าเมียนมาฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวโรฮิงจา อนุสัญญาการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ค.ศ. 1948 คำสั่งยังระบุว่า เมียนมาต้องประกันว่ากองทัพจะไม่กระทำการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์พยายามทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำเช่นว่าและยังห้ามไม่ให้ทำลายหลักฐาน ทั้งนี้ โดย Paul Reichler เป็นทนายความของเกมเบียดเบียน ในขณะทีนางองซาน ซูจี มন্ত্রীแห่งรัฐของเมียนมาได้นำคณะผู้แทนไปแก้ต่างคดีดังกล่าวต่อศาลโลกที่กรุงเฮกเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน ค.ศ. 2019 ⁷ อนึ่งในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2018 องค์การ

Amnesty International ได้ถอดถอนรางวัล “Ambassador of Conscience Award” ที่ได้มอบให้เมื่อสมัยที่โดนกักขัง (house arrest) เป็นเวลา 15 ปี

ปัญหาที่ตกทอดมาตั้งแต่ยุคอาณานิคมอังกฤษ

อังกฤษให้ความสำคัญต่อการปกครองอาณานิคมของตนใน British India โดยกำหนดเมือง Calcutta (ปัจจุบันคือ Kolkata) เป็นเมืองหลวงของอินเดีย ซึ่งถือว่า British India เป็น “Jewel of the Crown” ในขณะที่อังกฤษส่งชาวอินเดียมาปกครองพม่าแทนตน ดังนั้น หากเปรียบเทียบว่าชาวอังกฤษเป็นพลเมืองชั้นที่ 1 แล้ว ชาวอินเดียจะเป็นพลเมืองชั้นที่ 2 และชาวพม่าจะเป็นพลเมืองชั้นที่ 3 มีการนำชาวอินเดียจาก British India เข้ามาบริหารและประกอบกิจการในเมียนมาสมัยที่อังกฤษปกครอง ทำให้ชาวพม่าไม่พอใจอย่างยิ่ง เมื่อ “สหภาพพม่า” ได้รับเอกราชจากอังกฤษในปี ค.ศ. 1948 ⁸ ก็ไม่เข้าร่วมเครือจักรภพ (Commonwealth) ของอังกฤษ และเมื่อ ค.ศ. 1970 ก็ได้เปลี่ยนการจรรยาจรทั่วประเทศให้ขั้บรัดชิดชาว ⁹

⁶ Ibid p.104-105

⁷ <https://southasiamonitor.com/Read/aung-san-suu-kyi-to-lead-myanmar-defence-at-icj>

⁸ Burma became independent from British rule in 1948

⁹ coconuts.co>yangonnews.

ความตึงเครียดระหว่างชาวมุสลิมที่พูดภาษาเบงกาลีกับชาวพุทธในแคว้นยะไซ (Rakhine State) ได้มีมานานับ 10 ปี หรือบางคนอาจกล่าวว่ามีมานานับ 100 ปีแล้ว แต่จุดหักเหที่สำคัญคือกฎหมายในพม่าในปี ค.ศ. 1982 กำหนดให้ชาวชาติพันธุ์เพียง 8 กลุ่มเท่านั้นที่จะได้สัญชาติพม่า ชาวโรฮีนจาไม่อยู่ใน 8 กลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว แม้ว่าจะเคยมีสิทธิ์เท่ากับชาติพันธุ์อื่น ๆ เมื่อพม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษ

ต่อมาใน ค.ศ. 1984 พม่าได้ออกกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ (Citizenship Act) ฉบับใหม่ ก็ไม่ให้สัญชาติกับชาวโรฮีนจา ทำให้พวกเขาเป็นคนไร้รัฐและไร้สัญชาติ (stateless) และต่อมาใน ค.ศ. 2014 เมื่อได้มีการสำรวจสำมะโนประชากรในเมียนมา (census) ชาวโรฮีนจาก็ได้ถูกกีดกันออกไปด้วยเช่นกัน พวกเขาได้รับเพียงบัตรชาวต่างชาติ (foreign registration cards) เท่านั้น¹⁰

ในช่วงปี ค.ศ. 1994 – 1995 สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ได้ประสานงานเพื่อให้มีการนำชาวโรฮีนจา 230,000 คน จากบังคลาเทศกลับคืนสู่เมียนมา (forced repatriation) ทำให้ชาวโรฮีนจาเหล่านี้ต้องเผชิญกับความไร้สัญชาติ ไร้ความปลอดภัย และถูกข่มเหงรังแกต่อไปอีก (statelessness, insecurity and continued persecution)¹¹ ถือว่าเป็นการถูกส่งกลับ (refoulement) ที่ได้บังคับความตึงเครียดระหว่างประเทศว่าด้วยผู้ลี้ภัย ในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทย มีชาวโรฮีนจาจากเมียนมาประมาณ 130,000 คน มาพำนักในค่ายจำนวน 9 ค่ายบริเวณชายแดน

มหาอำนาจมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาชนกลุ่มน้อยโรฮีนจาอย่างไร?

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศไม่มีอำนาจในการไต่สวนบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าปฏิบัติมิชอบต่อชาวโรฮีนจาและชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในรัฐยะไซ คะฉิ่น และตอนเหนือของรัฐฉาน ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) ต้องส่งกรณีปัญหาต่อสถานการณ์ในเมียนมาเข้าสู่การพิพากษาของศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court: ICC) ตามสนธิสัญญากรุงโรมต่อไป นอกจากนั้น ในกรณีผู้ลี้ภัยชาวโรฮีนจา คณะแสวงหาข้อเท็จจริงของสหประชาชาติ (UN Fact Finding Mission) ได้มีข้อเสนอให้คณะมนตรีความมั่นคง (UNSC) คว่ำบาตรด้านการส่งอาวุธ (arms embargo) และมาตรการอื่น ๆ ต่อเมียนมาและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของเมียนมา อย่างไรก็ตาม สมาชิก UNSC บางประเทศรวมทั้งจีนและรัสเซีย ปฏิเสธที่จะเพิ่มแรงกดดันต่อรัฐบาลเมียนมาด้วยเหตุผลที่ว่า รัฐบาลเมียนมาพยายามรักษาเสถียรภาพของประเทศไว้ อนึ่ง เลขาธิการสหประชาชาติ Guterres ได้ขอให้ห้องค์การสหประชาชาติ (UN Agencies) ในช่วงปี ค.ศ. 2010 – 2018 จัดทำรายงานชื่อ “systemic failure (ความล้มเหลวอย่างเป็นระบบ)” เพื่อให้ยุติความรุนแรงในเมียนมา¹²

¹⁰ Pimchanak Ratanapises, *Gorian Major Security: Challenge in 2035 Terrorism* ใน มุมมองความมั่นคง ฉบับที่ 4 มิ.ย.-ก.ย. 2563 สถาบันความมั่นคงศึกษา สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ น.79

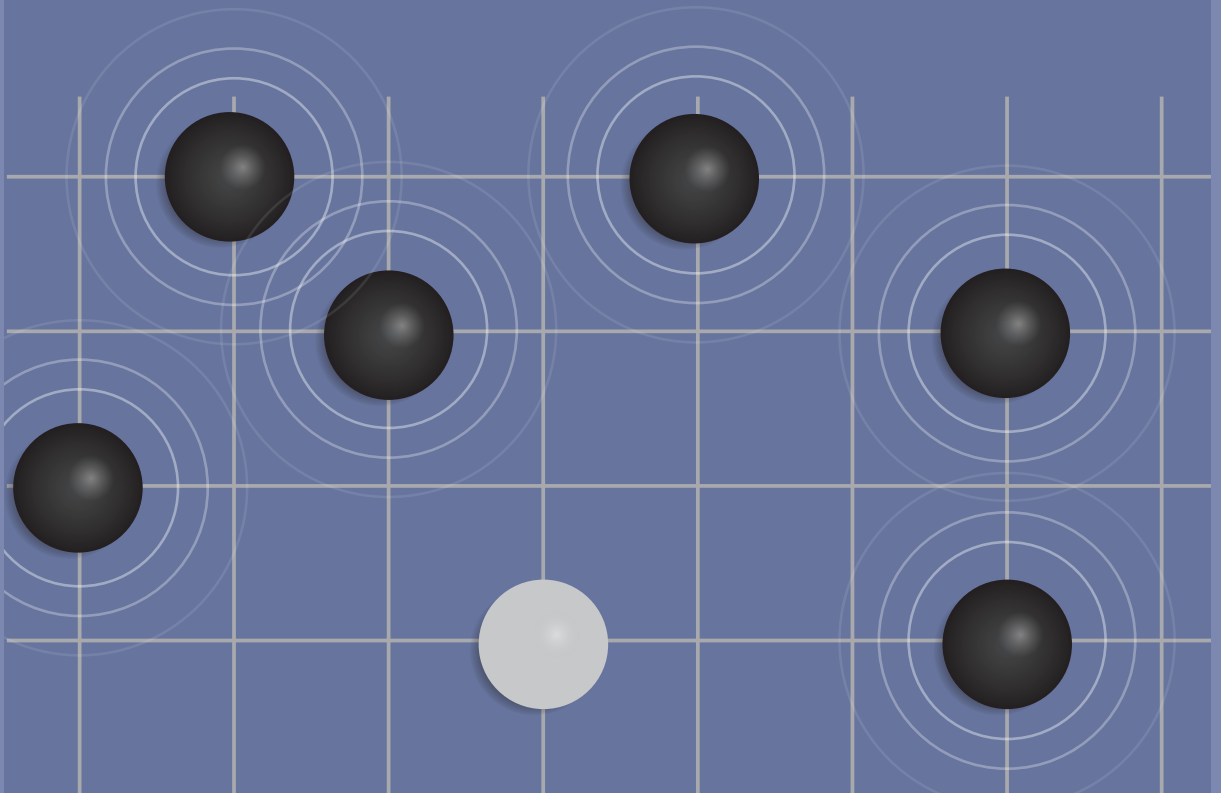
¹¹ The Oxford Handbook, op.cit, p.634

¹² Eleanor Albert and Lindsay Maizland, *The Rohingya Crisis*, op.et., p.9

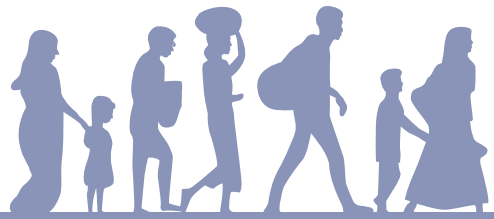
หมากล้อม (圍棋) ที่มหาอำนาจใช้สำหรับแทรกแซงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลของสหรัฐฯ โดยลมนได้เปลี่ยนทิศจากประธานาธิบดี Trump (Republican Party) มาเป็นประธานาธิบดี Biden (Democrat Party) ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งรองประธานาธิบดีสมัย Obama Administration โดยจะมีพิธีรับตำแหน่งในวันที่ 20 มกราคม ค.ศ. 2021 ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. ในขณะที่การเลือกตั้งทั่วไปในเมียนมาเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน ค.ศ. 2020 พรรค NLD ของนางอองซาน ซูจี (Aung San Suu Kyi) ได้รับชัยชนะอย่างถล่มทลายและได้ที่นั่งในสภาของ สส.พรรค NLD เพิ่มมาจากการเลือกตั้งเมื่อ 5 ปีที่แล้วมาอีก 9 ที่นั่ง จึงมีทิศทางว่านโยบายของเมียนมาทั้งภายในประเทศและนโยบายต่างประเทศจะไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก จะมีก็แต่ความมุ่งมั่น (assertive) ไปกว่าเดิมเนื่องจากเป็นพรรคที่มีเสียงข้างมากที่สามารถปกครองได้โดยลำพัง โดยไม่ต้องอาศัยฝ่ายค้านหรือพรรคเล็กอย่างในรัฐบาลผสม (coalition government)

อย่างไรก็ตาม กรณีชนกลุ่มน้อยโรฮีนจาที่เป็นบุคคลไร้รัฐและไร้สัญชาติ โดยต้องอพยพพลี้ภัยไปตั้งถิ่นฐานชั่วคราวในประเทศเพื่อนบ้านทั้งบังคลาเทศ มาเลเซีย ไทย และประเทศ OIC ที่ไกลออกไป อาทิ ปากีสถาน ซาอุดีอาระเบีย คงจะเป็นปัญหาภายในประเทศที่สำคัญของเมียนมาที่รัฐบาลนางอองซาน ซูจีจะต้องให้ความสำคัญลำดับแรกในการแก้ไขปัญห เพราะเป็นประเด็นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และต่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นที่น่าสังเกตว่าประธานาธิบดีสี จิ้นผิง เป็นประมุขของประเทศในกลุ่มแรก ๆ ที่ได้แสดงความยินดีต่อชัยชนะของพรรค NLD ของนางอองซาน ซูจี

HELP!

หากจะกล่าวถึงหมากล้อมที่เป็นการประลองกันระหว่างจีนกับสหรัฐฯ จะเห็นว่า จีนได้วางหมากที่เจาผู่ หรือเจาเพยู (Kyaukpyu) ประเทศเมียนมา ซึ่งเป็นท่าเรือของแคว้นยะไข่ในเมียนมาที่จะสร้างท่าเรือน้ำลึกขนาดใหญ่ ท่อน้ำมันและท่อแก๊สจากเมียนมาข้ามตอนเหนือของประเทศไปสู่จีนที่นครคุนหมิง มณฑลยูนนาน จึงจำเป็นต้องอยู่ที่ภูมิภาคแถบนี้ โดยเฉพาะเมียนมา บังคลาเทศ อินเดียจะต้องมีเสถียรภาพ จากนั้นจีนก็จะวางหมากในลาว การก่อสร้างเส้นทางรถไฟความเร็วสูงคุนหมิง-เวียงจันทน์ คืบหน้าไปอย่างมากเพื่อจะเชื่อมต่อกับเส้นทางรถไฟความเร็วสูงในไทย เพื่อเชื่อมต่อไปมาเลเซียไปสิ้นสุดที่สิงคโปร์ ทั้งนี้ กัมพูชาก็จะอยู่ในเครือข่าย (network) ของการคมนาคมทางรางนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กัมพูชาภายใต้ นายกรัฐมนตรีฮุน เซน มีความใกล้ชิดกับจีน จากสถานการณ์ COVID-19 ที่เริ่มระบาดในเมืองอู่ฮั่น (Wuhan) นายกรัฐมนตรีฮุน เซน ได้แสดงความประสงค์จะไปเยือนอู่ฮั่น แต่ผู้นำจีนจำกัดขอให้การเยือนอยู่ที่ปักกิ่ง

สหรัฐฯ ตอบโต้โดยการวางหมากที่อินเดียตามนโยบาย FOIP ของตน เป็นจุดขัดขวางทางเข้าช่องแคบมะละกาของจีน ในขณะที่จีนวางหมากที่ศรีลังกา (เมืองท่า Hambantota ซึ่งในปัจจุบันจีนบริหารอยู่) และปากีสถาน (เมืองท่า Gwadar ที่ห่างจากอัฟกานิสถานและอิหร่านไม่มาก) ในอ่าวเอเดน (Aden) ทางเข้าทะเลแดงที่ช่องแคบ Bal el Mande ก็มี Djibouti เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่เป็นฐานทัพเรือของจีน (ในอดีตเคยเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส) หรือหากมองในแง่ภูมิรัฐศาสตร์ เราก็จะเห็นสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด โดยสหรัฐฯ และพันธมิตรทั้ง 3 ประกอบไปด้วยอินเดีย ญี่ปุ่น และออสเตรเลียก็จะปิดล้อมจีนในกรอบ Indo-Pacific ตามนโยบาย FOIP ของสหรัฐฯ ที่มุ่งจะทะลวงทะเลจีนใต้ ซึ่งจีนได้ประกาศว่าเรือและเครื่องบินที่จะผ่านเข้าออกบริเวณ nine-dash line จะต้องได้รับความยินยอมจากจีนก่อน ดังนั้น ได้หวั่นจึงมีบทบาทในฐานะไฟโพบำคัญของสหรัฐฯ นอกเหนือไปจากประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีข้อพิพาทในการอ้างสิทธิในหมู่เกาะบริเวณทะเลจีนใต้ ได้แก่ บรูไน เวียดนาม มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และแม้ว่าอินโดนีเซียจะไม่ได้มีความขัดแย้งโดยตรงกับจีน แต่ก็เรียกทะเลทางตอนเหนือของอินโดนีเซียว่า Natuna sea (ไม่เรียกว่า South China Sea)

ROHINGYA

ช่วงนี้จึงเป็นช่วงจังหวะสำคัญที่อาจจะเห็นความเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งอาจมีเหตุการณ์ที่มีความสำคัญเทียบได้กับช่วงปี ค.ศ. 1975 ที่ 3 ประเทศอินโดจีนได้เปลี่ยนแปลงการปกครองโดยมีพรรคคอมมิวนิสต์ใน 3 ประเทศนี้เป็น agents of change และก่อให้เกิดทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory) ที่หยุดอยู่ที่ไทย ดังนั้น ประเทศไทยในฐานะศูนย์กลางของอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบรรดา 5 สมาชิกอาเซียนที่อยู่ใน mainland Southeast Asia ทั้ง 5 ประเทศ (ไทย ลาว เมียนมา กัมพูชา และเวียดนาม - CLMVT) จะต้องใช้ความเป็นศูนย์กลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) ในการต่อรองเชิงอำนาจกับมหาอำนาจทุกประเทศที่มุ่งแสวงผลประโยชน์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะ หรือเอเชียแปซิฟิกเป็นการทั่วไป¹³ อย่างที่ในด้านเศรษฐกิจ อาเซียนก็ได้เป็นศูนย์กลางของ APEC (21 economies) และจะต้องเป็นศูนย์กลาง RCEP ที่ 15 ประเทศสมาชิกได้ลงนามแล้วเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน ค.ศ. 2020 อันจะเป็นเขตการค้าเสรีที่มีความสำคัญมากที่สุดในโลก (ประกอบด้วยอาเซียน 10 ประเทศ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์)

เป็นที่ทราบกันดีว่านักการเมืองใช้วิธีใส่ร้ายชนกลุ่มน้อย (minority) เพื่อที่จะหาเสียงและคะแนนนิยมจากประชาชนส่วนใหญ่ ในกรณีของชนกลุ่มน้อยโรฮิงจาในเมียนมาก็คงไม่แตกต่างไปจากอื่นมากนัก

DOMINO THEORY

1975

CLMVT

minority

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอแนบเอกสารสุนทรพจน์ของ คุณวิชาวัดน์ อิศรภักดี ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในการประชุมผู้ร่วมบริจาค (Donor Conference) ภายใต้หัวข้อ “ความสนับสนุนอย่างยั่งยืนต่อการตอบสนองต่อผู้ลี้ภัยโรฮิงจา” ที่เป็นการประชุมเสมือนจริง (Virtual Conference) ที่ได้มีขึ้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม ค.ศ. 2020 จะเห็นว่าสำหรับประเทศไทยแล้วชาวโรฮิงจาจะเป็นกรณี displaced persons (ผู้พลัดถิ่น) และฝ่ายไทยได้เน้นถึงหลักการของการแบ่งความรับผิดชอบในระดับนานาชาติ (principle of international responsibility sharing) ที่ต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นประเทศเพื่อนบ้าน มหาอำนาจ องค์กรระหว่างประเทศ และประเทศอื่น ๆ

¹³ โปรดดู ASEAN-Outlook-on-the-Indo-Pacific (22 June 2019)

**Statement by His Excellency Mr. Vijavat Isarabhakdi
Vice Minister for Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand
at the Donor Conference on
“Sustaining Support for the Rohingya Refugee Response”
Thursday, 22 October 2020**

**Distinguished Co-Chairs,
Excellencies,
Dear Colleagues and Friends,**

- 1** On behalf of the Kingdom of Thailand, allow me to express my sincere appreciation to the co-hosts. We lend our support to this virtual conference and its commendable objective to maintain the momentum of support for the Rohingya displaced persons. Given their increased vulnerability within the current context of COVID-19, sustaining such support is a collective responsibility.
- 2** The situation in Rakhine State remains a complex one. It continues to require patience, time, cooperation and support from all relevant stakeholders and partners. In addition to dialogue and negotiation to resolve the deep-seated differences among communities, persistent attention to addressing the **root causes** and **development gaps** is key to reaching sustainable and comprehensive solutions.
- 3** Over 800,000 displaced Rohingyas are now temporarily living in Cox’s Bazar. This represents an additional burden to an already untenable situation, particularly for the host country, Bangladesh -- a country that should be applauded for this humanitarian stance. In Thailand’s view, there are **three key elements** that are essential for immediate to medium-term actions.

First,

the existing **bilateral mechanism** between Myanmar and Bangladesh must be encouraged to progress concretely on repatriation efforts once the pandemic subsides. **UNHCR’s catalytic role** will help in this regard, and we urge the UNHCR to focus its efforts on addressing decisive obstacles, such as fear of return of the displaced Rohingyas, in addition to implementing its **Quick Impact Projects (QIPs)** through the tripartite MOU with UNDP and the Myanmar Government.

Second, any further delays significantly increase the need for humanitarian assistance. Thailand thoroughly understands such needs and we understand that the consequences are immediate. We have therefore, as much as we can, provided Myanmar and Bangladesh with **cash-based donations**, through organizations such as WFP, WHO, UNHCR, IOM and ICRC, to complement the efforts of the seimportant organizations in the provision of basic necessities such as food and medicines.

Third, Thailand is implementing projects aimed at addressing the root causes and closing the development gaps through the Thailand–Myanmar Development Cooperation Framework (2019-2021), which includes projects in Rakhine State. We are focusing on five key sectors that, we firmly believe, will have concrete and lasting impact. These sectors include education, agriculture, health, economic and financial development, and sustainable community development. In our view, these areas of cooperation will strengthen the foundation for sustainable development, peace and prosperity in Rakhine State.

3

But beyond these three essential immediate to long-term actions, there is much more that we can all explore within the region. In 2019, during Thailand’s term as ASEAN chair, we were of the view that ASEAN could, and should, play a more visible and enhanced role in supporting Myanmar by providing humanitarian assistance and promoting sustainable development in Rakhine State. This view has carried on through the continued efforts of the current ASEAN Chair, Viet Nam, to maintain and build on ASEAN’s continued attention and support to Myanmar on this issue. As a result of all these efforts, Thailand is supporting the implementation of three priority projects based on the ASEAN Preliminary Needs Assessment (PNA) recommendations, namely: (a) the provision of biometric machines at reception and transit centres; (b) the provision of agricultural equipment; and (c) the renovation of fish and shrimp ponds in Rakhine State.

4

Beyond ASEAN, there is also scope for engaging other regional mechanisms. The Bali Process is one such mechanism with a great deal of expertise and added value that can augment our common efforts to deal with people smuggling and human trafficking. We encourage countries to explore ways to support the work of the Bali Process in assisting the Rohingyas, for instance, through its Task Force on Planning and Preparedness (TFPP), which was established with the specific purpose of preparing for large influxes of irregular migrants, including migrants at sea.

Excellencies,
Dear Colleagues,

5

Irregular migration is a regional challenge. It requires dialogue, cooperation and partnership to address the issue effectively and comprehensively, under the principle of international responsibility sharing. Thailand appreciates the contributions made by stakeholders and donor countries to our common efforts. We look forward to deepening our partnerships on this issue and exploring new ones with you all.

6

I thank you.

